

40. ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

«... ἄρμωσον τόν δοῦλον σου... καί τήν δούλην σου ... ὅτι παρά σου ἀρμόζεται ἀνδρί γυνή»
(ἀπό τήν ἀκολουθία τοῦ Γάμου)

α) «Ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γεν. 2, 21) - Τό μυστήριο τῆς ἀγάπης

«... Καί ἐπέφερε ὁ Θεός στόν Ἄδάμ ἐκσταση καί κοιμήθηκε. Καί ἔλαβε μία ἀπό τίς πλευρές του καί ἔκλεισε τή θέση της μέ σάρκα. Μετεσκεύασε δέ ὁ Κύριος ὁ Θεός τήν πλευρά, πού ἔλαβε ἀπό τόν Ἄδάμ, σέ γυναίκα καί τήν ἔφερε στόν Ἄδάμ. Καί εἶπε ὁ Ἄδάμ: Αὐτό εἶναι ὅστοῦν ἀπό τά ὀστά μου καί σάρκα ἀπό τή σάρκα μου· αὐτή θά ὀνομαστεῖ γυναίκα, ἐπειδή ἐλήφθη ἀπό τόν ἄνδρα. Γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος θά ἐγκαταλείπει τόν πατέρα του καί τήν μητέρα του καί θά προσκολλᾶται στή σύζυγό του καί θά εἶναι οἱ δύο μία σάρκα» (Γεν. 2, 21-24).

Από τό ἀποκαλυπτικό αὐτό κείμενο ἐξάγονται θεμελιώδεις ἀλήθειες, πού καθορίζουν τήν ἠθική τῶν δύο φύλων

Ἡ πρώτη θεμελιώδης ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ γυναίκα δημιουργήθηκε γιά νά μήν εἶναι ὁ ἄνδρας μόνος χωρίς τόν ὁμοίό του καί χωρίς βοηθό. Ἐτσι ὁ ἄνδρας κεντρικό καί οὐσιώδες μέρος τῆς υπάρξεώς του καί στόν ἄνδρα ἡ γυναίκα τήν ὀλοκλήρωσή της. Συνεπῶς οἱ σχέσεις τῶν δύο φύλων εἶναι συμπληρωματικότητας.

Δεύτερη θεμελιώδης ἀλήθεια εἶναι ὅτι λόγω τῆς σχέσεως συμπληρωματικότητας ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα ἔλκονται ἀμοιβαίᾳ, γιά νά ἐνωθοῦν καί νά ἀποτελέσουν νέα οἰκογένεια. Εἶναι δέ τόσο ἰσχυρή ἡ φυσική αὐτή ἔλξη καί ἀγάπη, ὥστε νά ὑποχωρεῖ μπροστά της καί αὐτός ὁ ἰσχυρός δεσμός πού συνδέει τά παιδιά μέ τούς γονεῖς τους.

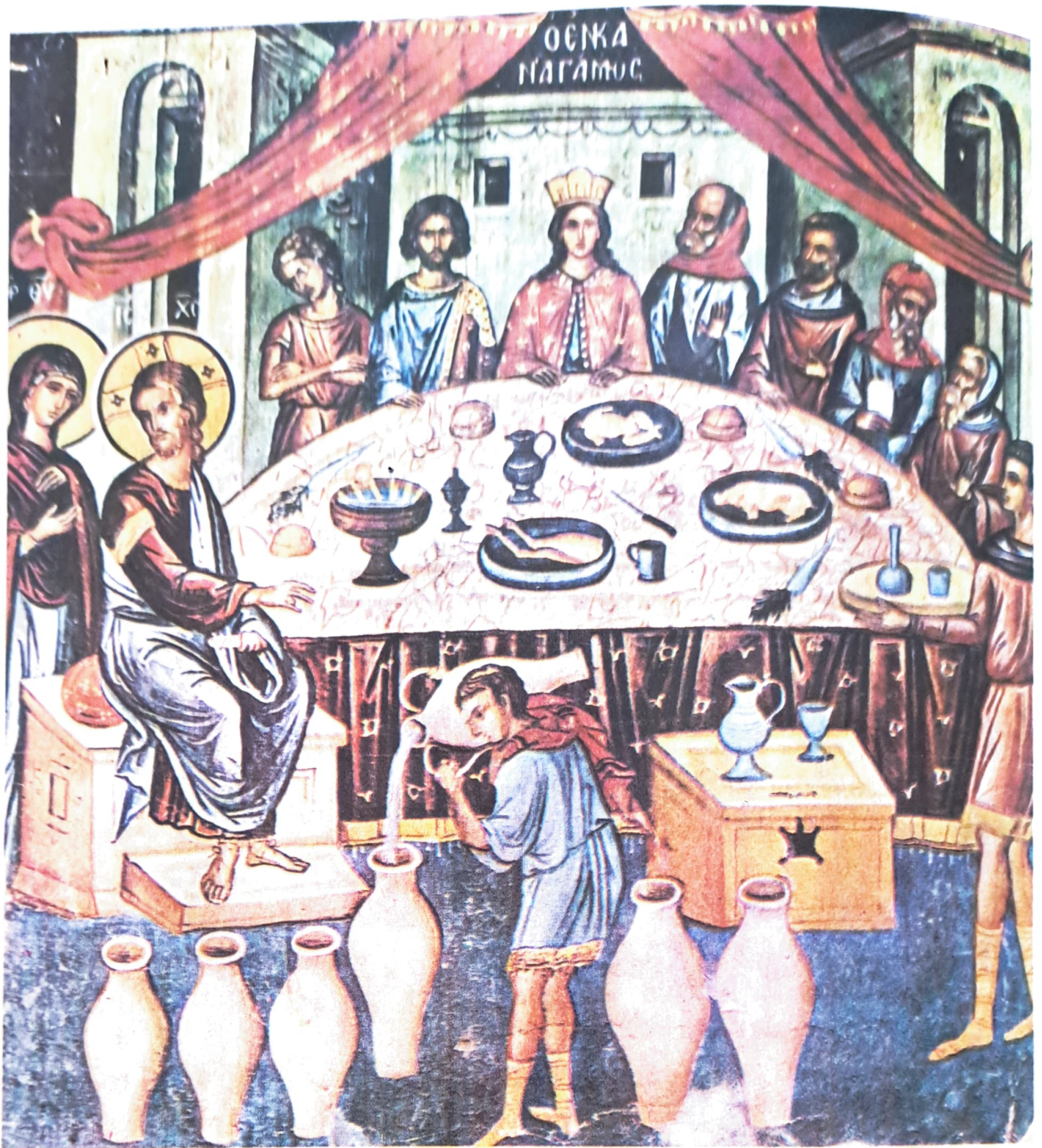
β) Τό μυστήριο τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογένειας

Ὁ Θεός - Πατέρας νομοθέτησε τό γάμο ἀμέσως μετά τή δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῶ ὁ Θεάνθρωπος Χριστός τόν καθιέρωσε ὡς μυστήριο μέ τήν παρουσία του στό γάμο τῆς Κανᾶ καί μέ τήν ἐπανάληψη τῶν λόγων τῆς Γενέσεως: «Ὁ Δημιουργός ἀπό τήν ἀρχή δημιούργησε ἄνδρα καί γυναίκα καί εἶπε. Γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος θά ἐγκαταλείψει τόν πατέρα καί τήν μητέρα του καί θά προσκολληθεῖ στή γυναίκα του καί οἱ δύο θά γίνουν μία σάρκα». Στούς λόγους δέ αὐτούς πρόσθεσε: «ὁ οὖν ὁ Θεός συνέζευξεν ἄνθρωπος μή χωριζέτω», δηλαδή ἐκεῖνο πού ἔνωσε ὁ Θεός, ὁ ἄνθρωπος ἄς μή τό χωρίζει (Ματθ. 19, 5-7).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παραλληλίζει τό μυστήριο τοῦ γάμου μέ τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ «νύμφη τοῦ Χριστοῦ». Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ συζύγου βυθίζει τίς ρίζες της στό μεγάλο μυστήριο τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας (Ἐφ. 5, 32). Οἱ σχέσεις τῶν συζύγων εἶναι ἀνάλογες πρός τίς σχέσεις Χριστοῦ καί Ἐκκλησίας. Ὅπως ὁ Χριστός εἶναι ἡ κεφαλή τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἔτσι καί ὁ ἄνδρας εἶναι ἡ κεφαλή τῆς γυναίκας. Καί ὅπως ὁ Χριστός ἀγάπησε τήν Ἐκκλησία, ἔτσι ὀφείλει καί ὁ ἄνδρας νά ἀγαπᾶ τή γυναίκα του. Ὁ γάμος ὡς μυστήριο προϋποθέτει τήν ἀγάπη.

γ) Ἡ οἰκογένεια ὡς κοινωνία ἀγάπης

Ἡ οἰκογένεια εἶναι ἐνότητα ἀνθρώπων βιολογική, κοινωνική καί πνευματική.

Ο γάμος στην Κανᾶ. Τοιχογραφία Θεοφάνους τοῦ Κρητός στήν Ἱ. Μονή Ἁγίου Νικολάου Μετεώρων (1527).

Ἡ διαίωσις τοῦ ἀνθρώπου στή γῆ εἶναι δυνατή μόνο διά τοῦ βιολογικοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογένειας, ἐφόσον τά παιδιά γιά πολλά χρόνια δέν μποροῦν νά ζήσουν μόνα τους, γιατί ἔχουν ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπό τή βοήθεια τῶν γονέων τους. Αὐτοί θά φροντίσουν γιά τή διατροφή, τήν ὑγεία καί τίς ὑπόλοιπες ἀνάγκες τῆς ζωῆς.

Ἡ οἰκογένεια εἶναι ἀκόμη τό θεμέλιο τῆς κοινωνίας. Ὅπως ὁ ζωντανός ὀργανισμός ἀποτελεῖται ἀπό κύτταρα, ἔτσι καί ἡ κοινωνία ἀποτελεῖται ἀπό

οικογένειες. Ἡ κοινωνικότητα τοῦ ἀνθρώπου ἀναπτύσσεται μέσα στήν οικογένεια, ἀφοῦ τά μέλη τῆς ἔχουν τά πάντα κοινά: Κατοικία, τροφή, χαρές, λύπες, ἐπιδιώξεις κτλ.

Εἶναι ἀκόμη ἡ οικογένεια καί πνευματική ἐνότητα, γιατί μέσα σ' αὐτήν καλλιεργεῖται καί ὠριμάζει ἡ ψυχική ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θερμή ἀτμόσφαιρα τῆς οικογένειας συντελεῖ στήν ἀνάπτυξη ὁμαλῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς. Στήν ἀτμόσφαιρα αὐτή ξεκουράζεται καί ἡρεμεῖ κάθε μέλος τῆς οικογένειας, ὅταν ἐπιστρέφει ἀπό τήν ἐργασία του.

Ἀπό τά παραπάνω συμπεραίνουμε πῶς ἡ οικογένεια εἶναι μιά μικρή κοινωνία ἀγάπης. Μέ τό μυστήριο τοῦ γάμου, τήν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας καί τίς εἰχές τῶν γονέων, οἱ ὁποῖες στηρίζουν τά θεμέλια τῶν οἰκογένειων, σύμφωνα μέ τήν ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος, ἰδρύεται ἡ χριστιανική οἰκογένεια. Τῆ Χριστιανική οἰκογένεια ὀνομάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «καί τόν οἶκον ἐκκλησία». Ἀπό τούς χριστιανούς γονεῖς διδάσκονται τά παιδιά τίς ἀληθεῖς τῆς πίστεως. Ἀπ' αὐτούς ὀδηγοῦνται στό ναό, στή θεία Εὐχαριστία, στήν ἐξομολόγηση καί στήν ἐκπλήρωση τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν καθηκόντων. Τά πρῶτα θρησκευτικά βιώματα δοκιμάζει ὁ ἀνθρώπος στήν οἰκογένεια καί γι' αὐτό εἶναι ἀνεξάλειπτα.

Οἱ χριστιανοί σύζυγοι συνδέονται μεταξύ τους μέ τούς ἀκατάλυτους δεσμούς τῆς ἀγάπης. Μέ ἀγάπη ἀπεριόριστη περιβάλλουν τά τέκνα τους. Ἀλλά καί τά τέκνα ἔχουν καθῆκον νά τιμοῦν, νά σέβονται καί ν' ἀγαποῦν τούς γονεῖς τους. Ὁ Θεός στήν πέμπτη ἐντολή τοῦ Δεκαλόγου συνέδεσε τήν εὐτυχία καί τή μακροήμερευση τοῦ ἀνθρώπου στή γῆ μέ τήν τιμῆ καί τήν ἀγάπη πρὸς τούς γονεῖς.

δ) Προβλήματα τῆς σύγχρονης οἰκογένειας

Υπάρχουν ὅπωςδήποτε στήν ἐποχή μας οἰκογένειες μέ χριστιανικές καί ἠθικές ἀρχές, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν τά ζωντανά καί ὑγιή κύτταρα τῆς κοινωνίας. Οἱ οἰκογένειες αὐτές ἐκπληρώνουν τήν κοινωνική, ἠθική καί θρησκευτική τους ἀποστολή.

Γενικότερα ὅμως ἡ σύγχρονη οἰκογένεια διέρχεται σοβαρή κρίση καί αὐτό ὀφείλεται στήν ἔλλειψη σταθερῶν πνευματικῶν καί ἠθικῶν θεμελιῶν. Πολλοί γάμοι διαλύονται ὄχι πάντοτε γιά σοβαροῦς λόγους μέ ἀποτέλεσμα τά παιδιά νά τραυματίζονται ψυχικά καί νά ὑποφέρουν σ' ὅλη τους τή ζωή. Ἐξάλλου σέ πολλές οἰκογένειες ἡ συμβίωση γίνεται προβληματική μέ τήν ἐπιπολαιότητα τοῦ πατέρα ἢ τῆς μητέρας ἢ καί τῶν δύο, μέ τήν ἀδιαφορία τους γιά τή σωστή διαπαιδαγώγηση τῶν τέκνων τους, μέ τό κακό παράδειγμα τους, μέ τήν ἀδυναμία κατανοήσεως τῶν παιδιῶν ἐκ μέρους τῶν γονέων καί τῶν γονέων ἐκ μέρους τῶν παιδιῶν κτλ. Βέβαια ἡ εὐθύνη δέ βαραίνει πάντοτε

τε τούς γονείς, αλλά και τὰ τέκνα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ στοὺς γονεῖς νὰ μὴν ἐξοργίζουσι τὰ παιδιὰ τους, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀνατρέφουσι μὲ τὴν παιδεία καὶ τὴν νοουθεσίαν τοῦ Κυρίου, καὶ στὰ παιδιὰ νὰ τιμοῦν καὶ νὰ ἀγαποῦν τοὺς γονεῖς τους (Ἐφ. 6, 1-4).

ε) Ἡ τάση γιὰ ἀνεξαρτησία καὶ ἀποδέσμευση

Ἡ τάση τοῦ ἐφήβου γιὰ ἀνεξαρτησία καὶ ἀποδέσμευση εἶναι φυσικὴ καὶ δικαιολογημένη, ὅταν κινεῖται σὲ ὀρισμένα ὅρια. Ὁ νέος πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος, νὰ ἔχει πρωτοβουλία, ἀλλὰ καὶ νὰ εἶναι ὑπεύθυνος ἄνθρωπος.

Οἱ ἐπιτυχημένοι στό ἔργο τους γονεῖς ξέρουν ὅτι τὸ παιδί δὲν εἶναι ἰδιοκτησία τους καὶ ὅτι κάποτε θὰ χειραφετηθεῖ. Γι' αὐτὸ ὄχι μόνον φροντίζουν νὰ μὴν ὑποδουλῶνουν συναισθηματικὰ τὸ παιδί τους, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀφήνουν, ὅπου πρέπει, νὰ ἀναπτύσσει τὴν πρωτοβουλία του. Τοῦ καλλιεργοῦν τὴν ἐλευθερία τοῦ λόγου γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐκφρασθεῖ ἐλεύθερα σὲ σπῆτι του πάνω σὲ ζητήματα πολιτικά, θρησκευτικά, κοινωνικά κτλ. Ἔτσι θὰ συνηθισεῖ νὰ σκέπτεται, νὰ ἔχει ἐπίγνωση τῶν λόγων του καὶ θὰ βοηθηθεῖ νὰ ἀποκτήσει ὀρθὴς ἀντιλήψεις. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ προετοιμάζεται ὁ νέος ἄνθρωπος νὰ ἀντιμετωπίσει τίς δυσκολίες τῆς ζωῆς καὶ νὰ ἀναλάβει τίς εὐθύνες του.

Ὅταν ὅμως ἡ τάση γιὰ ἀνεξαρτησία καὶ ἀποδέσμευση περάσει τὰ ἐπιτρεπτά ὅρια, ἀποβαίνει ἐπικίνδυνη. Στὴν περίπτωσιν αὕτη ὁ νέος ἐκτίθεται σὲ καταστρεπτικὰς ἐπιδράσεις. Πολλοὶ ἐπαναστατημένοι νέοι πέφτουν στὰ δίχτυα διεφθαρμένων ἀνθρώπων, πού ἐκμεταλλεύονται τὴν ἀπειρία τους καὶ τοὺς μεταβάλλουν πολλές φορές σὲ ἄβουλα ὄργανα τους γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἀνήθικων καὶ ἀντικοινωνικῶν σκοπῶν τους.

Ὁ νέος δὲν πρέπει οὔτε προσκολλημένος παθολογικά νὰ εἶναι στοὺς μεγαλύτερους του, οὔτε ἀσύδοτος.

Πρέπει ὅμως νὰ ὑπογραμμιστεῖ ὅτι γιὰ τὴν ἀσυδοσία καὶ τὴν ἐξαλλή συμπεριφορά πολλῶν νέων ὑπεύθυνη εἶναι πολλές φορές ἡ ἐκτροχιασμένη οἰκογένεια.

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Οἱ γυναῖκες νὰ ὑποτάσσεσθε στοὺς ἄνδρες σας, ὅπως στὸν Κύριον, γιὰτὸ ἄνδρας εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς γυναίκας ὅπως καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτὸς εἶναι σωτήρας τοῦ σώματος. Ἄλλ' ὅπως ἡ Ἐκκλησία ὑποτάσσεται σὲ Χριστόν, ἔτσι πρέπει νὰ ὑποτάσσονται καὶ οἱ γυναῖκες

στούς άνδρες τους στό καθετί. Οί άνδρες αγαπάτε τίς γυναίκες σας, ὅπως καί ὁ Χριστός αγάπησε τήν Ἐκκλησία καί παρέδωσε τόν ἑαυτό του γι' αὐτήν, γιά νά τήν αγιάσει, ἀφοῦ τήν καθάρισε μέ τό λουτρό τοῦ ὕδατος, διά τοῦ λόγου, γιά νά παρουσιάσει στόν ἑαυτό του τήν Ἐκκλησία ἔνδοξη, χωρίς νά ἔχει κηλίδα ἢ ρυτίδα ἢ τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτά, ἀλλά νά εἶναι αγία καί ἄψογη. Ἔτσι ὀφείλουν καί οἱ άνδρες νά αγαποῦν τίς γυναίκες τους ὅπως τά δικά τους σώματα. Ἐκεῖνος πού αγαπᾷ τή γυναίκα του, αγαπᾷ τόν ἑαυτό του, γιατί κανείς ποτέ δέν μίσησε τή σάρκα του, ἀλλά τήν τρέφει καί τήν περιποιεῖται, ὅπως καί ὁ Κύριος τήν Ἐκκλησία, γιατί εἴμαστε μέλη τοῦ σώματός του, ἀπό τή σάρκα καί τά ὀστά του. Γι' αὐτό ὁ ἄνθρωπος θά ἐγκαταλείψει τόν πατέρα του καί τήν μητέρα του καί θά προσκολληθεῖ πρός τή γυναίκα του καί θά γίνουν οἱ δύο μία σάρκα. Τό μυστήριον αὐτό εἶναι μεγάλο· ἐγώ τό ἐξηγῶ ὅτι ἀναφέρεται στό Χριστό καί στήν Ἐκκλησία. Ἀλλά καί σεῖς, ἄς αγαπᾷ ὁ καθένας τή γυναίκα του, ὅπως τόν ἑαυτό του, ἡ δέ γυναίκα νά σέβεται τόν ἄνδρα της».

(Ἐφεσ. 5, 22-33).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Πῶς πραγματοποιεῖται ὁ πρωταρχικός σκοπός τοῦ γάμου, δηλαδή ἡ ἠθική τελείωση τῶν συζύγων;
- 2) Ποιά εἶναι τά αἷτια τῆς κρίσεως τῆς οικογένειας στήν ἐποχή μας;
- 3) Πῶς μποροῦν τά παιδιά νά συμβάλουν στήν ἀνύψωση τῆς οικογένειας;